

Štev. 8.

V Celji, dne 20. avgusta 1894.

Leto III.

Domovina.

Tam kjer Triglav, stari oče,
Gleda mali rod sinov,
Ki umreti le še noče,
Dasi hoče vrag njegov;

Tam kjer Save šum izvira
In šumljâ jezera val,
Da ti dušo sèn prodira,
Kot bi sredi raja stal;

Tam kjer Soča, Kolpa, Drava
Tožen pevajo napév;
Kakor vzdih do neba plava,
Da bi konec prišel rev;

Tam kjer burja skale ôrje,
Kraška burja, cvetju smrt;
Kamor sinje pluska morje,
Kjer olivo nosi vrt;

Tam kjer čudo kar za čudom
Jam in rek ti govori,
Da zaman z največjim trdom
Lepših iščejo oči:

Tja mi vneta duša vzleta,
Tam je moj pozemski raj;
Domovina, mati sveta,
Srečna bodi vekomaj!

Dobroslav.

Stankov roman.

(Spisal Fran Ribič.)

I.

V ,umetniški hiši', ob kalnej in smradljivej Dunajčici, otvorili so minolo pomlad razstavo avstrijskih in inozemskih slikarjev in kiparjev.

Obširne dvorane so bile do stropa napolnjene z najraznoličnejšimi umotvori nemških, laških, madjarskih, španskih in slovanskih muzinih ljubljencev. Tekmovanje je bilo uprav velikansko, ker je bilo razpisanih nenavadno veliko odlikovalnih daril in priznalnih diplom.

Dunajčanje in Dunajčanke so se vsaki dan kar borili za vstopnice, bodisi iz ljubezni do lepih umetnostij, bodisi iz prisojene jim in zares značilne radovednosti.

No, zlobni pisci avstrijske prestolice so trdili, da se toliko rendezvousov ni projektovalo in izvršilo še nikdar kot tiste mesece v ,umetniški razstavi'. — Dà, neki prepikantno ilustrovani list, — kate-rega pa navzlic njegovej banalnej vsebini ter škandalozno frivolnim slikam baš dunajsko ženstvo celó v javnih zabaviščih brez najmanjšega srama najpozornejše ogleduje in prebira — ta list je smelo pisal, da je takozvano ,domačinstvo' v tistej dobi najbolj bujno zacvelo in napravljalo zakonskim, sila razburjenih ur. — —

Vsaka reč pa ima svoj konec, in tudi razstava se je zaključila sè slovesno razdelitvijo odlikovanj v prisotnosti prvakov umetništva in kritike. —

Popoludne po zaključku razstave sedel sem po starej razvadi pričakujoč slovenskih časnikov in večernih listov v znani mejnarodni kavarni, zbirališči dunajskih Slovencev. Dolgočasil sem se in zamišljeno zrl na tisto slovito sliko, iz katere zrè z razkošnim nasmehljajem okoli bohotno bojnih ustnic visoka krasna ženska z valovitimi, zlato-svetlimi lasmi, ki spò preko njenega polnega vratú in hrbta ter občudoval nje divni stas in posamezne klasiško ustvarjene ude, katerih niti za silo ne pokriva prozorna višnjevkaستا tanjčica. Premišljeval sem, je-li mogoče, da bi bila istinita obče znana in zatrjevana govorica, da je pred desetletji baš v tej kavarni in baš tako oblečena deva stregla gostom ter si pridobila tem načinom ogromno bogastvo in — grofovsko krono.

Globoko sem se zamislil potapljajoč svoj pogled v tiste divne, žarke oči ter prišel do pripoznanja, da baš za Dunaj velja najbolje znani rek «nil admirari!» — ko mi pade nenadejano na ramo težka

roka. Preplašen planem pokonci, a v istem hipu me objameta uže dve roki ter me pritiskata burno na prsi. Ko se zavem, spoznam v strastnem objemovalcu svojega prijatelja, slikarja Stanka.

«Prijatelj, — nepopisna sreča! — Hej! — drugo darilo, — glej, toliko tisočakov pa še priznalno diplomo; — moja ‚Leda‘ je občno očarala in imponovala: — kolorit, koncepcija, muskulatura, scenerija — vse prav dobro, izvrstno! — Živela ‚Leda‘ in baron Sch.! — Veš koliko mi je uže obljubil zanjo? — 50.000 kron! — to je uže denar, he, he! Sedaj pa jo takoj, da veš, takoj vzamem, — — in srečna bova, neskončno srečna jaz in moja, sedaj jedino moja Irma!»

Govoril je razburjeno, naglo, mahal z rokama ter me zopet in zopet objel ter poljubil; nekateri gostje začeli so ga uže sumljivo pogledovati.

«Stanko, umiri se, sicer še obnoriš ali te pa dadó zdravega odvesti na opazovalni oddelek!»

Komaj sem ga toliko pomiril, da je začel zopet pametno govoriti. — «Torej tvoja je ‚Leda‘? Zares krasna slika! — In priznalno darilo si dobil? — Čestitam ti iz dna svoje prijateljske duše » — In podal sem mu desno, katero mi je stisnil Stanko, da sem zarežal nalik Brdavsu, ko ga je pozdravila Martin Krpanova roka. Nó, potrpel sem ter ga spraševal dalje:

«A kaj vruga govoriš o ženitvi in o nekéj Irmi?! Duša prijateljska, govori vendar, govori!» —

Stanko je raztegnil zadovoljno svoj obraz, pogledal me takó muhasto izza svojih zlatih naočnikov ter si pogladil svoje junaške brke takó imenitno, da sem kar umolknil.

In potem sva sedla pod tisto sliko, iz katere se je nama zapeljivo nasmihala kraljevska žena v višnjevkastej tanjčiči, — Stanko pa mi je pravil o spočetku in koncu svojega romana.

«To je torej moj roman, novela, povest, ali kar uže hočeš!» — je končal. «Povedal sem ga tebi prvemu, — ti ga pa sevé čimpreje raztrošiš mej svet! — Pa bodi! Novelistu se mora dovoliti, da obesi najneverjetnejše stvari na veliki zvon.

II.

Lep spomladanski dan je bil, kakoršnih Dunaj malo vidi. Raz vedro, temno višnjevo nebo je sijalo solnce na «mesto petja in šale» z vso milino vesninih žarkov. Po ‚ringu‘ grmele so elegantne dvovprege in hropeli sloki ‚fjakerji‘, mej njimi pa so ropotali neukretni tramvaji

in omnibusi, ki me vedno živo spominjajo tistih nomandskih voznih hišic, v katerih se privlečejo v Ljubljano vsako pomlad in jesen suhi glumači in naličkane glumačice kakega cirkusa.

Po širokih trotoirjih je vrvela vesela množica glasno govoreča in smejoča se. Po peščenem jahalnem drevoredu pridrvila se je zdaj pa zdaj truma jezdecev in jezdalk v vihrajočih krilih.

Mej vsemi pa so se odlikovali sloviti «gigerli» z malimi klobučki v polmetra širokih in visoko zavihanih pantalonih, da so se videle rumene ali rudeče cipele z belimi gumbi, v preohlapnej in komaj do pasú segajočej suknji z bujno razcvelo rožo v gumbnici; okoli vratu imajo do ušes segajočo belo cev, katero sami sicer imenujejo zavrtnik, ki jim pa zabranjuje vsak najmanjši gibljeje glavé; — pred topo zročim očesom jim tiči črnoobrobljen monokel, — v ustih nezaslišano debelo smodko, v jedni roki pravcato naravno batino, z drugo pa vleko na rudeči vrvici tolsto, krmežljivo ščené. — Taki so idejalni dunajski gigerli, stalne figure na ‚ringu‘ in ‚grabnu‘.

Seveda lepih Dunajčank ne smem pozabiti, tem manj, ker je baš teh v dobi nove modne sezone največ videti. Ej, te Dunajčanke so Vam pravi ženski originali! — Znana je uže celemu svetu njihova deško smela živahnost, brezprimerna zabavnost in — drznost, njihova koketnost in premetenost, pred vsem pa njihova gracijoznost v kretanji in nedosežna eleganca v toileti. Samó pristna Dunajčanka se umé z najpriprostejšim krilom, najskromnejšim klobučkom in cenim naličjem napraviti pikantno!

Mej tem vrvenjem in drvenjem veselih, lepih in bogatih ljudi, gubečih čas z brezplodnim govoričenjem, pomenljivim namigavanjem, šaljenjem, smejanjem in zijanem, bil je tudi naš slikar Stanko.

Zamišljen stal je pred ukusno vrejeno prodajalno olnatih, pastelnih, fotografskih in tiskanih slik, pred katero se je vedno suvala in privala truma zvedavih gledalcev in gledalk. Stanko ni pasel očij po tistih razpostavljenih «umotvorih», ki zanimajo većinoma le nevedne lajike, — njegov pogled se je upiral v kot tik okna, kamor se ni ozrl sicer nihče.

Na obširnem stojalu je bilo spretno napeto veliko število takozvanih aktov, t. j. fotografskih ali z ogljem skicovanih posameznih udov in delov človeškega telesa v najrazličnejših ležah: tu ozka, polna rokica dolgih prstov in zaokroženih nohtov, ondi močno stopalo junaka, tam okroglo koleno z malimi luknjicami na obeh straneh, tukaj grški nos, ondi krasno oprsje i. t. d.

Stanko je potreboval take ‚akte‘ pri izvrševanji slike, katero je uže dolgo sestavljal v svojej umetniški domišljiji. Sedaj jo je sklenil ustvariti na platno, a poleg fantazije mu je neobhodno trebalo aktov

in modelov. A to stane novcev, mnogo novcev, katerih pa Stanko baš tedaj ni imel preveč. —

Bil je ženijalen slikar, a imel je tudi vse lastnosti in slabosti umetnika te vrste. Bil je veseljak prve vrste. Samó dopoludne je čepel namršnega čela in resnagubanega lica pred svojim slikarskim stojalom čarajoč na napeto platno s spretnim kistom najkrasnejše podobe divnih žensk ali junaških, resnobnih mož ali pa nedolžno razposajene dece. Snovi je zavzemal svojim delom najrajše iz pesniško navdahnjenega staroklasiškega bajeslovja ter ustvarjal slike nevenljive vrednosti. Kot pravi, od neba izvoljeni umetnik zaničeval je novodobno, moderno smer takozvanih rejalistiških — v resnici pa ali skrajno neslanih, dolgočasnih ali pa neslano istinskih mazačev in skruniteljev božjega poklica, — «slikarjev», katerim je velik kup gnoja, po katerem se pojata tolsta prasca, ali pa tolpa pijancev, ki se kolje s krivci za «ljubezen» zanikerne točajke — uzoren motiv. — Stanko je bil slikar, ki je veledobro vedel, da bodi snov umetnikova določena in izvršena po večnoveljavnih zakonih estetiških. —

Nó, takov je bil Stanko — kakor uže povedano — navadno le dopoludne, dočim je zašel na večer v družbo veseljaških akademikov, pobijal ž njimi vred čaše in zrcala ter se ž njimi v družbi pretepal z dunajskimi (sit venia!) — ‚pilharji!‘ čestokrat pa tudi sevé s tovariši vred prespal konec noči na policiji i. t. d. V omenjeni družbi je bil Stanko običajno najzabavnejši, najglasnejši in najsmelejši. Ej, kadar se je tako le dvignil izza «akademiškega stola» ter s svojim krokarsko hripavim glasom z «lorom» v desnici «prav cifrasto» napil «stoloravnatelj» kot «fiškuš» ali «kontrapikuš», ali pa je po «brumni», hvalevredni razvadi starih Slovanov «navesil» kakemu priznanemu «sokrokarkarju» vinskega «butelja» ter vsikdar «porazil» nasprotnika, tedaj bi ne spoznal nikdo v tem navdušenem poznavatelju «križevačkih statut» vrlega in resnega dopoldanskega slikarja. —

Vsakovečerna vesela družba pa mu je požirala skoro vso imovino; — hej! še premalo je je bilo, da se je zadolžil uže preko glavé. Vsote, katere je sprejemal vsakega prvega v mesecu za prodane slike, so bile sicer znatne, a kaj, ko je moral skoro vse izročiti svojim silnim upnikom! — Komad za komadom od svojega pohištva in obleke je moral prodati ali zastaviti, sicer bi bil prisiljen ostati do večera doma; veseljaške zabave akademikov pa so se prirastle k Stankovomu srcu neločljivo. Zato je prodajal, «pumpal» in — «krokal». —

A prišlo je še hujše. — Baš včeraj je dobil zadnji obrok od svojih kupcev, poplačal najnujnejše dolgove, — v žepu pa mu je ostalo samó še nekaj zlatih. Ko potrosi te, — potem?! — Uže dolgo se ni lotil

nobenega večjega dela, tiste male slike, skice, scenerije, katere je izvrševal za nek ilustrovan listič, donašale so mu komaj — za obed. —

Dà, sprevideti je moral navzlic svojej »ženijalni« lahkomiselnosti in uprav akademiški potratnosti baš danes vjuto, ko je vstal nekoliko motne glave raz svojo zofo — postelje uže davno ni več imel! — da »tako ne gre naprej« in da se treba poboljšati. Krojač in čevljar sta mu pošiljala dan na dan bolj grozeče opomine ter ga hodila celó osebno svarit; — seveda sta dobila vrata vedno zaprta ter mogla k večjemu na pragu izliti v kletvicah in togoti vso svojo razkačenost nad nezaslišano slikarjevo zanikernostjo v plačevanji zastarelih dolgov.

«Dà, dà, vesele družbe so sicer lepa reč, — a „non possumus“, spametovati se moramo in zopet delati za vsakdanji kruhek, sicer mi bode slaba pelal!» — tako je modroval Stanko na potu v svojo kavarno na zajutrak misleč na rubežen, katera se je vršila pri njem pred dobrim tednom. —

In ko je srebal iz skudelice svojega črnca, tedaj je primigal k njegovej mizi trebušati kafetier in se mu nizko poklonil stiskajoč v roki nek časnik, katerega je položil pred Stanka rekoč:

«Tu, gospod doktor» — (na Dunaji nazivljajo namreč tako vsakega velikošolca in čednejše oblečenega mladeniča) — »tu je nekaj za Vas! Izborna prilika, — Vaš ženij, — pogumnež ima srečo, — gotovo Vam bom prvi čestital?»

Stanko je pogledal v časnik, obraz se mu je veselo zasvetil, ozrl se na trebušatega kavarnarja takisto muhasto izza zlatih naočnikov, si pogladil svoje junaške brke ter zinil: «Bravissimo!» — Potem je plačal in odšel še bolj zamišljen kot je došel h kavi. (Dalje prih.)

Nekaj o lepem.

(Piše —ni—.)

(Dalje.)

Pravi realizem in pravi idealizem sta identiška. Pravi realizem ne zahteva, da naj umetnik naravne predmete slepo posnema, ampak tako, kakor bi se bili razvili v najugodnejšem slučaju. Istotako zahteva idealizem, da se morajo stvari vpodabljati tako, kakor si je narava ustvarila načrt (da govorimo v prenesenem pomenu). V mnogih slučajih namreč kaže narava same poskuse, ki nikakor ne dosegaajo

vzora. Umetnik mora jej priti na pomoč in to, kar je izraženo nedoločno ali v pomanjkljivej obliki, predstaviti v polnej luči, tako da bi mu pritrdila stvarnica sama.

Če umetnik nima pri svojih proizvodih nobene druge nakane, kakor samo željo predstavljati lepe oblike, če ne vpleta nobenega čuvstva, ki ima samo v subjektu svoj sedež ali pa ki izhaja iz snovi, potem je umotvor klasiški, sicer romantiški. Romantiški so tudi vsi oni proizvodi, katerih predmet je protislovje, razglasje.

Romantiška poezija se opira na priljubljeno snov (n. pr. srednjeveško krščanstvo in viteštvo) in pa na razna čuvstva, s katerimi napaja in omamlja subjekt. Dočim ljubi klasiška umetnost jasnost, razločnost, krepkost, ugajajo romantiškeji umetnosti fantastiški položaji, ki človeka navdajajo s strahom, snovi iz davne preteklosti ali pa razvnete sanje o daljni bodočnosti, ona nas vedno vabi od predmeta proč v nepoznani svet temnih čuvstev, dočim nas klasiška umetnost priganja, da pustimo vsa čuvstva take vrste na strani in se popolnoma prepustimo predmetu.

Potemtakem tudi mišljenje človekovo za umetnost nikakor ni brez pomena; kakoršni nazori, taka umetnost. Klasicizem zahteva vsestransko dovršenost, ne da bi se kak del na stroške drugega povdarjal. Na klasiškem umotvoru se morajo vsi deli zlagati in spajati v celoto; notranjost in zunanost morata biti v popolnem soglasji. Človek, ki je popolen v vsakem oziru, je jedin sam s seboj. S tem pa še ni izključeno vsako nasprotje. Klasiško izobražen človek ne more biti privrženec asketiške morale, ki si stavi telesno mrtvičenje za nalogo v dosego kakega namišljenega smotra. On ne zatira svoje narave, marveč si prizadeva, da vse njene zmožnosti harmoniško razvije in jih navdahne z razumom. Svojega prirojenega ponosa ne uniči, ampak zaveda se ga tam, kjer je umesten, in pokaže ga; on ne prenaša potrpežljivo krivic ošabnega nasprotnika, marveč sledi pameti ter kaznuje zlobo po svojej moči hoteč se zavarovati o pravem časi pred nespametjo in nevednostjo; vendar tudi odpušča lahko velikodušno svojemu nasprotniku, le da se zavaruje pred zasmehovanjem. Na izvrstne proizvode svojega duha je lahko ponosen in nikakor mu ni treba samega sebe na nedostojen način zametavati, kar je le hinavstvo. To ponosno samozavest (katera ni nič slabega, marveč hvalevredna lastnost, kajti vse je na tem ležeče, na kaj je kdo ponosen), nahajamo pri vseh klasiško omikanih ljudeh in pri klasiško mislečih ljudstvih (n. pr. Grkih). Kar je temu nasprotno, je suženjsko, in v resnici nahajamo pri ljudstvih, katera so uklenjena v jarem despotizma, mnenje, da se imajo slavni čini podložnikov le vladarju pripisovati, ravno tako, kakor je kmet ponosen, če je bil njegov bik odlikovan z medaljo. V podobnem položaji so oni ljudje, ki menijo

ali vsaj skušajo obuditi mnenje, da njim samim ne pripada nikaka za-
sluga, in da gre vsa slava le jednemu bitju.

Isto opazamo, če preidemo na morališko in metafiziško polje. Tudi tukaj je mišljenje lahko robsko; le jeden je gospod, vse drugo je prah pred njegovimi nogami in ničla pred njegovim mogočnim dihom, tako da ne ostane drugega, kakor da se ga moli, skuša s prošnjami in popolnim ponižanjem za se pridobiti in da se k večjemu z nekakim otroškim strahom in trepetom do njega obrača. Seveda to ugaja otroškemu mišljenju, kajti otroci ne čutijo nikake samostojnosti v sebi in se puste vladati in voditi, duh moškega mišljenja pa se temu upira ter zahteva, da se priznava in čuva samostojnost njegovega bi-
vanja in onega drugih stvari ter prostost njegovega delovanja. Človek takega mišljenja se prosto dviga vedno višje, dobro se zave-
dajoč svojih slabostij, pa tudi poznavajoč svoje prednosti in le tak more biti voditelj drugih, po katerem se vsi ravnaajo in komur vsi zaupajo, kajti previdno in pametno zaupanje v samega sebe vzbuja tudi zaupanje drugih pametnih ljudij. Tudi ponižnost je treba kazati in se v njej vaditi, toda le takrat, kedar je na mestu; ponižnosti je vedno pri-
družena odkritosrčnost in obe sta z razumnim poznavanjem svojih zmožnostij trdno zvezani. Ako česa ne vem, se ne bom delal, kakor da bi vedel, česar ne zmorem, tega se ne bom lotil, tudi se ne bom ukvarjal s hlapčevskimi deli, če sem si zvest, da morem učiniti kaj višjega.

Ta ponos se opira na poznavanje svojih prednostij in vspahov svojega delovanja in jedin on pristojna klasiško mislečemu človeku. On ima v sebi neko moč, ki nas nagiba k vedno večjemu izobraževanju in popolnjevanju, zato ker oni, ki zna ceniti svojo duševno posest, vedno gleda na to, da se njena vrednost povekša. Vrednost pa raste, čim bolj mnogovrstna in mnogostranska je gibčnost duha, čim bolj vse zmožnosti povzdigujejo druga drugo, z jedno besedo, čim bolj se bliža omika klasičnosti, tem večjo ceno ima.

Tak način razvitka in taki nazori nahajajo se posebno pri jednem ljudstvu, pri Grkih. Prebivali so na klasiškem kosu zemlje in so se tudi vsestransko v tej méri razvili in dosegli stopnjo popolnosti, ki je vredna vsega občudovanja. Čut Grka je bil uže od narave na stečaj odprt vsemu lepemu; Grk je bil navdušen privrženec mere in soglasja. Čutil se je prostega, varoval pa ni svoje prostosti tako, kakor se godi dan-
danes, ko se človek sovražno obrne od sveta (ker mu večjidel drugega ne ostane), če si hoče ohraniti prostost in individualnost. Grk se je čutil kot člen celote, ker se je pokoril zakonom, kateri so bili tudi izraz njegove volje, ker se je podvrgel povelju drugega, bil si je pa tudi

v svesti, da ima tudi on pravo do uloge zapovedovanja in da se je o pravem časi na to svoje pravo tudi opiral. To je bil politički ideal vsakega Grka. Temu njegovemu prostemu mišljenju primerna je bila tudi njegova odgoja. Telesno in duševno ravnomerje mu je bilo uzor, harmoniški razvoj vseh zmožnostij je bil njegov smoter. V gimnazijih gojilo in krepilo se je telo in likal duh, ker je čut za lepoto in lepe oblike dobil obilo hrane (sad gimnazijev pokazal se je posebno v umetnosti in splošno so imeli Grki jako razvit čut za lepe telesne oblike, n. pr. pri olimpijskih igrah), v posebnej meri pa je prejemal duh oliko od muzike (tej besedi pa je Grk dajal veliko širji pomen, kakor mi danes). Sploh lahko rečemo, da so bile Muze odgojiteljice in in voditeljice Grka od mladih nog do starih let. Ta visoka estetiška izomika kaže se tudi v njihovem verstvu, katero je bolj zadovoljevalo njihovi estetiški okus, kakor pa njihovo metafiziško potrebo.

Svojih prednostij se je Grk zavedal, s ponosom imenoval se je Helena nasproti barbarom in to razločevanje bilo je opravičeno. Pri vseh ostalih ljudstvih starega veka omike ali niti ne nahajamo, ali pa je samo jednostranska; razvila so se navadno le na jedno stran, drugih zmožnostij pa ali niso imeli ali pa jih niso urili in vadili, n. pr. Rimljani, katerih vse mišljenje se je vrtelo okrog politike, Feničani, ki so se pečali samo s trgovino in obrtnostjo, Egipčani, ki so bili poljedelci in katerih mišljenje je bilo bolj na nadzemeljsko obrnjeno in dr. Nedostatek vsake omike torej in pa jednostranost tvorita bistvo barbarstva in tudi naša doba z vsem svojim vednostnim in tehničkim napredkom bi se težko odtegnila obsodbi, če bi izrekal sodbo omikan Grk.

Udati se trenutku, a zraven ne pozabiti na prihodnost, zmožnost uživanja in delovanja, resna veselost: to so glavne poteze grškega značaja; pesimizem se pri njih še ni razvil do svetovnega naziranja, pa tudi ne pretiravan optimizem, kateremu se zdi vse neskončno lepo in dobro; Grki bili so realistiškega mišljenja, smatrali so stvari takimi, kakoršne so, in to je tudi znak klasicizma. Njihov način mišljenja razločuje se, kakor naravno, od našega in ravno tako ima izraževanje njihovih mislij čisto drug značaj. Naš slog je učen, vsi spisi so polni refleksij pisateljevih in istotako zahteva v pesništvu subjekt s svojim reflektovanjem, s svojimi premisleki, pomisleki, željami in čuvstvi neprimerno mesto. Grk je znal biti naraven, misli uravnati po stvarih, izraz mislij pa po mislih, umel je svoj subjekt zatajiti, udati se popolnoma objektu in pustiti, da se razvija po svojih zakonih. Grški historiki pisali so čisto drugače, kakor novejši (njih spisi so ob jednem umotvori), grška poezija ima najiven, naraven značaj, katerega je skušal v novejšem času posebno Goethe posnemati.

Krščansko svetovno naziranje pa nam ne podaje klasiške podobe vesoljstva, ampak je bolj pripravno za romantiko. Večno nasprotstvo mej dobrim in slabim, mej obliko in snovjo, ki gre celo takó daleč, da se oblika loči od snovi in hoče sama zase bivati, nasprotstvo mej duhovnim in materijalnim svetom tvori razglasje in ravno takó razmerje mej svetom in najvišjim bitjem nikakor ni enakomerno; to je absolutno vsemogoče, prvi je absolutno slab in absolutno odvisen v svojem početku, bivanji in obstanku.

Na podlagi tega naziranja človeku seveda ničesa drugega ne ostane, kakor da na jedni strani svet zaničuje, da svojo naravo kolikor mogoče zatajuje ter skuša znebiti se zemeljskih spon z vso močjo svojega hotenja, na drugi strani pa, da se v svesti svoje slabosti vrže v prah in se poniža, da sebe samega in druge stvari smatra za nič. Razglasje in absolutna slabotnost in odvisnost pa ne ugajajo, iz zavedanja tega nasprotstva in ničevnosti izvira neskončno hrepenenje po oproščenji in vsa čuvstva, ki je spremljajo, istotako želja po zdinjenji z virom vsega bivanja in to teženje na zunaj, po neskončnem in zaničevanje samega sebe je vir vse romantike.

Za umetnost je snov nemerodajna, krščanstvu so pa ideje najvažnejše. Po navadi se torej zgodi, da se pri razsojevanji umetniških del posebno ozira na snov in iz tega tudi izvira preveliko povečevanje krščanske umetnosti.

Navadno se oni, ki krščansko umetnost nad vse povečujejo, sklicujejo na slikarstvo. Ne da se tajiti, da so se krščanske snovi posebno v slikarstvu porabile, nasprotno se pa tudi ne da opovreči, da se umotvor toliko bolj približuje splošnemu človeškemu značaju in zgublja svoj dogmatiški in konfesijonelni značaj, čim dovršenejši je, čim večji je bil umetnik. Na umotvorih nezatnejših umetnikov je konfesijonelni, dogmatični značaj veliko krepkeje izražen in takemu umotvoru se jasno pozna namen, kateremu naj služi. Napačna je torej trditev, da je ravno dogma in kar je specifično konfesijonega, umetnost povzdignilo, ampak lepota človeške narave in človeškega duha, ki se nahaja v svetopisemskih zgodbah in katera je skupna vsemu človeštvu ne gledé na versko izpovedanje, privlačevala je umetnike. Vzroki pa so bili drugi, še bolj materijalni, kajti večina umetnikov od svojih proizvodov tudi živi in mora v dosego sredstev marsikaj žrtvovati.

Resnico te trditve spričujejo tudi druge vrste umetnosti, posebno pa pesništvo. Slikar lahko porabi izključno krščansko snov, ker je predstavljanje zunanjih oblik njegov glavni namen; obrisi in barve so njegovo polje. Na ta način lahko marsikaj predrugachi, ne da bi prišel v konflikt z raznimi nazori, in odstrani, kar mu ne ugaja, — dočim v

pesništvu to ni mogoče, ker se razloček med strogo dogmatičnim mišljenjem in prostejšimi nazori hitro pokaže. Česar na sliki ne zapazimo tako hitro, to se v pesniškem proizvodu precej pojavi. Pesnik nam svoje mišljenje in svoje nazore neposredno kaže, dočim je na obliki to večkrat postransko ali vsaj ne tako očevidno, tako da se izključno stališče lažje pridrži, kar je v pesništvu nemogoče. (Dalje prih.)

Iz naše dobe.

Habent sua fata — — —

Velik nemir je vladal v Dvorji. Ženstvo zbiralo se je v velikih gručah (razmerno seveda z velikostjo vasi, katera je gotovo vsem bralcem znana) ter stikalo glave. Možaki delali so razne obraze, kakor svetovalci znanega mesta pri pozneje jednoglasno sprejetem predlogu, jeden je prikimoval, drugi odkimoval, kakor se je naučil od miroljubne svoje ženice, ki je pa dostikrat uporabljevala tudi bolj temeljita sredstva, tretji so zopet «molče trobentali» po navadi svojega državnega zastopnika, ostali pa so vlekli nezažgane ali bolj ugasle pipice-čedre, ker so v splošnem nemiru čudenja, zavisti itd. pozabili na svoj vaški šport, jedini, katerega so gojili kljub pelinu, ki so ga jim primeševale njihove zakonske polovice, ali kakor se je nekdo v prenačljivi jezici izrazil — ključ, — vendar za to se je moral dati posaditi na kamen sredi dvorišča, svojemu ključu ni bil namreč kos tudi v tej zadevi ne.

Najbolj nemiren je bil seveda mladi naraščaj, ki je jedva dobil hlačice ali pa še ošabno nosil žensko krilo; vendar se je spoznal njegov spol po klobukih — tudi slamnikih —, katere pa so v tem trenutku pozabili vrteti okrog prsta-kazalca, potisnjena skozi klobučji «zračnik», prirejen umetno ali pa tudi neumetno — posledica umetnosti bil je seveda jok. Nekateri hlačniki niso prodajali običajnega platna, ker je bilo to nemogoče — mestna kultura se v Dvorji ni mogla umestiti in domači krojač se je držal stare mode, kakor «naši» nekaterniki svojih ne-žena, oziroma te njihovega blagoslova — ampak zaradi prevelike agilnosti in spretnosti dotičnih telesnih udov.

Sicer pa je bil prizor otročadi jako mnogovrsten, varuhinje — kolikor jih je bilo — pozabile so kakor se spodobi pri svečanih prilikah — na svoj stan, in naravno je, da so nekateri gojenci pričeli

naenkrat «hoditi», kar se je pa seveda le jako slabo obneslo, in radi tega pokazali so nejevolno svoje mnenje.

No, ljudem je to uže prirojeno; ali da so tudi razni čveteronožci, kakor Martinov muc, bili do cela iznenadeni, bodisi posnemaje svoje gospodarje — če so jih imeli — bodisi, da jim je bil znan prvotni vzrok, to je bilo več ko naravno. Celo prebivalci vaške črno-zelenkaste mlake, moleli so zvedavo svoje glave iz težkotekečega elementa in neutrudljivi urh skočil je celo iz svojega doma na cesto ter prenehal s svojim «petjem»; jedino v tem se je spoznal od svojega človeškega mojstra v «Drobižu». —

Neverjetno bi bilo, da bi tudi jaz prišedši v vas, ne bi bil skrajno začuden. Posrečilo se mi je, da sem poizvedel, seveda zelo polagoma, vzrok temu v Dvorji nenavadnemu stanju. Da sem kratek: vaščan Kojc izkopal je neizmerno bogat zaklad in poleg tega še «črno knjigo» — seveda je pri tem prišel ob del telesa, kateri mu ni bil v «risu» t. j. okrožji narejenem z jednoletno hudobitnovno mladiko. Polagoma sem si pridobil Kojčevo prijateljstvo in prepustil mi je izkopano knjigo proti jako dobri varščini.

Imel sem v rokah bilježke profesorja Hudobe o ljubezni. Moje veselje pa se je precej ohladilo, ko sem zapazil, da mnoge dostikrat najvažnejše stvari niso bile dovršene; pogosto je bila prazna cela stran, le sem ter tja stala je kaka beseda, mnogokrat so bile izpuščene najbolj markantne besede in na spodnjem delu je bil rokopis pokvarjen, ker ga je bil Kojc pri kopanju nekoliko odčesnil z ostro rovnico; vendar to ni bila glavna škoda, ker se da besedilo nadomestiti iz vsebine.

Prva stran v rokopisu je lep slavospev ljubezni. Profesor Hudoba je ne more zadosti prehvaliti; brez nje, to je jedro vsega, ne obstajala bi njegova vlada v takej slavi, kakoršno ima vsled nje. Ljubezen je njegov pravi «mlin, kjer se mu melje moka, katere si ravno zaželi» (besede v narekovaji so originalne); seveda je ta mlin mehanično-aristokratično-meščansk, ne morda samo kak dvokamnar, ampak najbogatejši etablissement; vanj zahaja le najodličnejše občinstvo z malimi izjemami seveda, ki so povsod razun naše metropole, kjer je vse kot «en mož», počenši pri kronah in licah (te besede ne moremo uganiti, v rokopisu je tu prazno mesto) doli do umnih sinov «sove in vrane» ali bolje vrane in sove, ker prva hoče imeti radi svoje krasne barve prednost kljub znanemu latinskemu pogovoru.

Navedši vse učinke ljubezni — ki so pa bralcem gotovo več ali manj znani — popisuje naš profesor svojo najnovejšo pridobitev, ki ga

je stala mnogo truda in novcev. Bila je to nebeškodivna Jena, o kateri je uže sanjaril mali ščurek Šerik v zadnjih dveh letih svojega bivanja v deželni «dinamitardi» in potem zopet kot napolgodni «vran» prvih dveh let zavoda številka II., premišljuječ, kako bi jo najbolje speljal — Jenico seveda.

Pa prišlo je drugače. Trdosrčna Jenica, ki mu je zmešala tako zelo možgane, da prisega, da je $1 + 1 = 3$, odšla je, izrazivši svoja najtemeljitejša čutstva v neskončno večnem poljubu premetenemu in dolgo-brkastemu medicincu, v drug kraj ter si izvolila ljubeznjivega možička, ki je dobil nebrojne čestitke k tej slavi — celo redki čin se je prigodil, da je nekdo, skoro bi trdil, v svojej profesorskej pozabljivosti poslal kondolovalno pismo — — — seveda je bila to le izjema, ki mej tolikimi čestitkami ne pride v poštev. — Bilježki o njenej zakonskej ljubezni bili so pravi hijeroglifi, večinoma so zaznamovani s pikami in pomišljaji, križi, dvokriži, trokriži v zvezi z drugimi neuganljivi znamenji. — Na konci je bila celó mala opombica o Šeriku. Ta je dospel uže čez leto dnij po osodopolnem trenutku do pravega spoznanja, priporočeval «Gubodom», katerega preje kot neverniški kandidat niti videti ni mogel, in dospel je slednjich do največje modrosti in baje celo do občne učenosti ter prekosal — na kak način se je vse to izvršilo, o tem molči naš vir popolnoma — na daleko svojega bivšega sobrata, ki pa je tudi neizmerno modrejši kot njegovi bivši sovrstniki, dasi so ga ti svoje dni za celo večnost prekašali ter takrat raztrosili o njem seveda lažnjivo vest, da v dveh dolgih letih (VII. + VIII.: tako naš vir) ni dobil iz dveh predmetov niti jedenkrat prvega reda — seveda tudi boljšega ne. Ali ni to prava človeška tragedija? —

Druga pridobitev, katero Hudoba popisuje, je Muki, bivši gojenec zavoda za «ljudsko oderuštvu» — tako se je navadno izraževal sam. Po našem viru ljubil je najmnogovrstnejše predmete; v pretečenih davnih dneh svojo hišnico in njeno hčer — seveda vse ob jednom — dalje skoro polovico velikega deviškega zavoda «Slamnik», naposled lepo «stvar», katero pa je, kakor je vedno zadrževal, «res ljubil». — Hudoba mu je svetoval, da prestopi k izlamu, potem se mu ne bo treba učiti obveznega verouka. A Hudoba obrača, magistrat in derviš pa obrneta ter mu rečeta, da je «vrli mladenič» še zelo mlad in naj resno premisli predno naredi odločilni korak, tako resno, kakor abiturijent, kateremu oče ali bolje — stric — zažuga, da mora iti v razsvitljeno šolo, kar pa zopet ni resnično, ker so tudi drugi milejši faktorji odločevalni.

Naš Muki je dovršil srednje šole, v srci popolen izlamit, ter se podal potem v Babel v nadaljno izobrazbo, kakor pastir Celou v na-

daljno oliko. Muki je tu spoznal vrednost žive ljubezni do svoje «stvari, katero je res ljubil», in to ni čuda. Saj je imel najlepšo priložnost, katere se je seveda jako marljivo posluževal, dasi ga je stala ogromnih novcev, samo v jednom slučaju 120 drahem. V Babelu seznanil se je Muki s skalnoznačajnim Halisom, s Silosonom, Ikonijo in Dekelejo, katerih slednja sta mu radi neslavohlepnosti jako ugajala. Vendar, kakor drugi, združiti se z nasprotniki svojih nasprotnikov niso hoteli, niti v tem niso hoteli posnemati nekaternikov, da bi sprejemali za svoj trud kako nagrado (seveda ker so poznali Koran in darežljivost Mahmudovo). Naposled pa so si dovolili, da je mej njimi veroizpoved prosta

— — — — —
(Tu je prazna ravno cela stran).

Mukijeva smrt je napravila nekoliko nepotrebnih besedij. Izlam ga je reklamoval svojcem ter hotel po njegovem izgledu poučevati mladino in jedino prava podlaga ravno tako. Radi tega sestavil se je mejverski sod, kjer je imel tudi Hudoba besedo in na podlagi njihovih overovljenih zapisnikov je sklenilo sodišče razsodbo, katero iz mnogih vzrokov priobčimo prihodnjič. —r.

Mož trpin.

Piše Isteklosmovič.

Kar Mestislav pohvali, tudi jaz,
I to pohvale z manoj bratje moji,
A jaz bolj vojno hvalim, nego mir.
Tugomer, II. dej. 9. priz.

* * *

J. U. Dr. Ivan Preprost.

Nenadno nas je uhitela žalostna vest, da je preminul jeden najodločnejših naših mož. Po kratkej, a tem hujšej bolezni je danes v jutro v gospodu zaspal naš obče priljubljeni dr. Preprost.

Pokojnik, ki nas je tako rano ostavil, je bil marljiv, vesten in pravičen uradnik, kakoršnega si le misliti moremo. Zajedno pa je ljubil svoj narod iz vse svoje duše. Bil je mož kremenitega značaja pa jeklene volje, neustrašljiv vsikdar, poleg tega še neupogljiv in zato trn v peti

marsikateremu nenaklonjenemu mu spredniku. Žalosten kliče naš narod, ki je izgubil z njim jednega svojih najboljših sinov, za njim v grob:

«Večnaja mu pamjat!»

* * *

Poltretje leto je minulo od ondaj, kar sem čital v daljni tujini kratko to poročilo o smrti jednega najblažjih ljudi v domačem dnevniku.

Spominjam se, bilo je pomladanskega dne tje proti veliki noči. Na večer sedel sem osamel doma v naslanjaču in pušil po neudušljivej svoji razvadi svalčico za svalčico. Razmišljal sem uprav o junaku, katerega bi postavil na čelo malej črtici. Popolno pod uplivom ravnokar prebavljenege «Tugomerja» iskal sem dolgo, dolgo. Prerešetal sem vse naše prvake, a nikdo mi ni bil po všeči. Temu je nedostajalo odločnosti, onemu neupogljivosti, tretji mi je bil zopet prevročekrven — iskal sem ga zaman; ni ga bilo v njih številu moža mojega uzora, mojega kroja.

Mestislava bi bil potreboval, prav tacega, ki pravi in kaže:

«Jaz ljubim in sovražim — vse naravnost».

Vender se mi ni posrečilo dobiti ga ni potem, ko sem našel zanj takò konkretno formulo.

Nezadovoljnost radi nerazumne mi duševne zmedenosti polastila se me je uže do cela in uveril sem se, da mi ne bo najti še isti večer dolgo zaželjenega uzornika. No, našel sem ga, a kako?!

Ker se je bilo uže zvečerilo, donesla mi je služkinja luč pa na ploščeku uprav došlo «večerno pošto». Brž sem razganil, kakor navadno najprvo domači dnevnik in se skoro še hitreje ozrl tje na «Domače vesti».

Čital sem le jedno znamenje in dve besedi, čital in čital zatem cel odstavek. A bilo mi je kakor, da ga ne razumem, kakor da ga ne morem, da, ne smem umeti. Zgubljeno sem zrl v časnik razčitaval sedaj tu, sedaj tam, potem pa sem se odločil.

Je-li mogoče? Preprost, J. U. dr. Preprost — in mrtev? On je skončal, on, ki mi je bil toli ljub, toli drag, on, katerega sem smatral svojim očetovskim prijateljem?

Potem pa, ko sem se osvestil, da je istina, kar je zapisano tam, da mora biti tako, ko se mi je poizgubil bolj in bolj oni nepopisni neverjetni dvom, ki leže kakor môra na človeka, potem pa se me je polastil nekak tajinstveno svečanosten duh, ki mi je velel, da sem odložil za isti dan vsa druga opravila.

Razmišljal sem sedaj o njem, kateri se mi je bil toli priljubil, da sem ga odslej izvestno le teško pogrešal. Tedaj stoprv sem vedel, kaj mi je bil ta mož, — ki je bil meso od mesa, krv od krvi jeden

Mestislavljevih vnukov in sklenil sem, da mu posvetim kedaj v malih vrsticah skromen spomin.

Ali on vam je bil mož! Visok in raven kot jelka, gibčen, udvorljiv, a ob vsem tem vedno in vsikdar dostojno mirnega in nekako svečanega kretanja, ki ti ga je takoj značilo razboritim, skrajno pravilnim možem, da si ti ga na videz izvestno ni prikupilo. In korakal je samosvestno, kakor da bi bil rojen velikaš, njegove trezne, sive oči pa so te pogledale izpod odločno zarisane čela kar ledeno, če si mu preveč govoril. V takem slučaju videl se je marsikomu trd in neizprosen, visok in neznosen zajedno. A motil bi se v tem, kdor ga ni poznal v družbi mlajših in mladih, kjer se mu je govorica nenavadno omililla in kjer mu je srce kar prekipelo. Motil bi se tudi, da nisi občeval z njim o gotovih kritičnih dneh, v katerih je postajal nervozen in siten. Dasi je bil vrl planinec, telovadec do dna duše, drsalec in plesalec, da so ga splošno občudovali — to so bili jedini njegovi «grehi» — vendar ga je, ker je bil samec postal hipohonder, v takih časih ozdravela le glasba, katero je strastno ljubil. Če je našel razumnika, veščaka o svoji oboževani glasbi, bil je kar ves razdivljen. A če je trebalo v narodnem delu moža, razdražilo ga je sicer nasprotovanje, a ostrašilo nikdar! Z vzmnoženo silo in železno doslednostjo je proizvel, kar je pričel in naj mu je bilo še več na škodo!

Da tak je bil on, vreden, da ga pokažemo svetu, vreden boljšega peresa nego je pisateljstvo.

Ko se je zapuščinska obravnava proizvela, naznanili so mi, da je i meni zapustil spomin, kup papirja brez vsake denarne vrednosti. Malo po tem priposlali so mi zavitek. Ko sem odpečatil vrhovni ovitek, zasvetil se mi je tedaj naslov, pisan od njegove roke:

»Jsteklosmoviču zapušča svoj životopis — Mestislavljev.«

Razgrnil sem zveženj. Skrbno zavit je ležal na vrhu mal ključek, s katerim sem odprl mal zabojček.

Res sam papir, sam papir, kar sem prejel, a vse tako lepo zganjeno, vse tako redno, kakor je ljubil to on, ki je bil pravi uzor redu in natančnosti: Vse s številkami razrejeno in razvrščeno, prozajiško, brez pojetiškega navdiha in vzleta, a dejstva, dogodki, pisma, spomini brez pristavkov — lahko umljivo, navadno in vendar pomenljivo, da sem kar sklenil priobčiti je po vrsti, kakor sem je dobil, v obliki, kakoršna je bila v rokopisu.

Sodim, da ne bo ta životopis nikomur v pohujšanje, nikomur v škodo, komu pa vendar-le morda v proučevanje naroda trpinov, naroda mučenikov!

Vestnik

Gorenjsko okrožje slov. fer. društ. «Sava» je imelo svoj shod dne 5. avgusta v prostorih narodne Čitalnice v Škofjiloki. Upravnik tech. Omersa konstatuje sklepčnost ter poroča o zadevah okrožja, kar se vzame na znanje. Naklada določi se na jedno krono, bodočim upravnikom je predlagan sedanjí marljivi brat Omersa. Sklene se dalje, da se mora vsak član takoj ko ima priliko, vaditi v borenji, drugače mora se izobčiti; ravno tako se mora izobčiti, kdor zaostane v plačevanju svojih doneskov za jedno leto, in kdor se ne udeleži glavnega zbora in shodov svojega okrožja; v nemogočem slučaju prósí oprosténja, o čemur odloča srednje upravništvo oz. upravnik pri okrožnih shodih. Nadalje se sklène, da naj podružnice pridno prirejajo shode, kjerkoli je možno, da pridemo na ta način v večjo dotiko z narodnim razumništvom. — Shod je počastil stari dijaški prijatelj gospod dr. Arko.

K petindvajsetletnici akad. društva „Slovenija“ na Dunaji. (Dalje.) Splošni vzroki v to so sešobno štirje. Prvič «vidimo v imeniku le imena prvo-, drugo- malo tretjeletnikov, poznejših letnikov za „Slovenijo“ skoro ni.» Druga je beda dijaštva, ki je ob vseh pripomočkih uprav na Dunaji tolika, kot nikjer drugje in marsikoga od pristopa odstraši. Ali pa mu časa in prilóžnosti za jednake namene ne daje, če mora dotičnik potiti se po imenitnejših rodbinah kot vzgojevalec ali pa domači učitelj za svoj ljubi kruh. Tretji povod je to, da je mnogo Slovencev vpisanih, študujejo pa doma, akopram jih je mej njimi mnogo takih, kateri bi prav z lahka izhajali na Dunaji. Četrty vzrok pa je žalostna prikazen, ki se nazivlje neprava samoljubnost ali pa tudi mlačnost. Res, ni v mnogobrojnih dijakih zastopana, a tudi malo številce zadošča, da si rodoljubno srce ožalosti, da vznemirjen opozarja nanjo.

Sto štiri in štirideset velikošolcev Slovencev je na Dunaji, a koliko jih je v jediném tem društvu? Kljub tem nezgodam naša število vseh rednih članov danes 722, in to je ogromna večina vsega mlajšega posvetnega razumništva. Žalibog le, da se število podpornih članov temu prvemu nikakor vzporediti ne more.

Ko je s početkom tretje dobe društvo vsprejelo v pravila «podpornike», ki donašajo na leto najmanj pet gld., videlo se je, da ostane vsa dva in tridesetorica, ki je pristopila prvo leto, pri društvu. A tečaj za tečajem manjšalo se je njih število. Le drž. poslanci grof A. Coronini, Hren, dr. Ferjančič, pl. Globočnik, dr. Gregorec, dr. Gregorčič, grof Hohenwart, Jordan, Klun, Nabergoj, Obreza, Pfeifer, dr. Poklucar, Raič, Robič, baron Schwegel, Suklje, dr. vit. Tonkli, dr. Vitezič, dr. Vošnjak, M. Vošnjak, knez Windischgraetz dalje g. Navratil ostali za časa svojega zastopstva v državni zbornici verni podporniki društva. Sosebno se še ima društvo zahvaliti za te podpore poslancem dr. Ferjančiču, pl. Globočniku, Klunu in Šukljeju, ki so radovoljno vzprejeli subskripcijo na prid društva. A v domovini? Društév, hranilnic, posojilnic in ustanov, ki bi kaj za «Slovenijo» dali, ni, in le redko kedaj se spomni tu pa tam kak «Starešina» stare svoje matere in jej pošlje svoj obol. Rednih podpor pa od nikoder ni in preidejo leta, ko iz domovine dunajska «Slovenija» ne dobi ni črnega bora.*

* Zadnji čas obrnilo se je nekoliko na bolje — radi petindvajsetletnice. Op. U.

Trije tečaji so pretekli, kar je uvelo društvo mej svoje člane tudi «podporne člane»; no, do danes samevajo v društvenem imeniku pod znakom te pravrste le — vrli jedini zavetniki vseh dob, naši drž. poslanci.

Še vedno se je boriti društvu, boriti vsakemu članu njegovemu, ki se le količkaj briga za njegovo upravo. V prvi vrsti je seveda takim pričakovanim ali nepričakovanim in ne samo finančnim teškočam izpostavljen društveni odbor. A vendar se je večina vseh članov več ali manj radovoljno podvrgla enakim težavam, kadar jo je zbor poklical. V tolikej in tako hitrej menjavi članov in poluletnih odborov in pregledništev, ki zahtevajo pri vsakej volitvi zasedenje dvanajstih mest, je skoro tretjina (236) vseh rednih članov okusila jabolko spoznanja v predsedništvu, odborništvu, namestništvu ali pregledništvu. Drugi zopet so se morali ukloniti pozivu v društvene sode, načelništa in tajništva pri stalnih odsekih in klubih in k sodelovanju pri odsekih ad hoc, mogoče tudi sedaj pa sedaj kot poslanki in zastopniki ob posebnih, slovesnih in drugih razboritih prilikah. Tretji končno so se kot pevovodje, zborovodje, predsedniki zabavnih delov ali kot slavnostni govorniki uživali do cela v društveno življenje. Tako je le malo-kdo ostal — «peregius in Izrael» — in odvažno bi bilo omenjati zaslug vsakega posamnika v kaosu neštevilnih članov posamnih odborov v vseh petindvajsetih tečajih. Podpredsednik, tajnik, blagajnik, knjižničar, arhivar in gospodar, vsi imajo važne posle in vsi oni, ki so opravljali doslej še te ali one posle, so imeli ob absolutoriji zavest, da so storili, kar je bilo v njihovih močeh. Le male, redke so izjeme tu in vsikdar je bilo vodilo društvenih odborov blagor in čast društva, blagor in čast slovenskega imena pred vsem dunajskim občinstvom!

V prvi vrsti so bili zasluženi za to oni odlični članovi, ki so na mestu predsedniškem stoječi vodili društvo do nadaljnih viših smotrov in uzorov, tako, da se je društvena ustava bolj in bolj utrdila, uprava pa okreplila in razvila.

Ponosno zre društvo na svojo petindvajsetletnico. Male so bile sile, še manjša sredstva na jedni strani, velika nestalnost v vodilnih močeh, še večje ovire v sredstvih — in vendar le enkrat se je društvo zamajalo, le enkrat! Pa prebolelo je to otročjo bolezen in čim lepše je pognalo mladike, ter je košato razšopirilo.

Ponosni pa so nanje izvestno tudi vsi bivši njegovi članovi, častni starešine in podporniki, ki so pomogli vzdržavati je in je dovesti do stališča, na katerem se more ozirati zaupno — akopram še ne po vsem brezskrbno v negotovo bodočnost.

Zvesta svojemu geslu bode «Slovenija» vztrajala tudi bodočih petindvajset let na braniku svojega naroda ter mu budila vsikdar novih mož, kajti «Nikdar se ne izneveri narodu Slovenijan!» Vivat, floreat, crescat — «Slovenija!»

Nekatere misli o «Slovenijini» petindvajsetletnici. Prva leta «Slovenije», čas hude borbe mej «stariimi» in «mladimi» v domovini, preveval je društvo svobodomiselen in protiklerikalen duh, duh, kakoršnega si danes niti misliti ne moremo. Tedanje in sedanje mišljenje preiščuje naj klevetnik slovenskega dijaštva in spoznal bo nepravico svojih tarnanj. — Politika je tedaj prevladovala vse društveno življenje, — in vendar so tedanji društveniki postali najodličnejši zastopniki v raznih stanovih. Kljub temu pa

kliče se od desne in leve: «Dijak ne sme politikovati, on za to še ni zrel in sposoben». Razun tega se je delovalo književno, a slavnosti ali komerzi in izleti bili so reprezentacija društva na zunaj. — Tudi stari podedovani greh slovanski, nesloga, pojavljal se je često.

V domovini končal se je prepir z zmago nemškutarstva. Tedaj zavlada je — prepozno — sloga. Tudi v «Sloveniji» umirili so se duhovi, da sem ter tje opaža se celo koketovanje s «klerikalno» stranko.

A ko se je pojavil dor. Mahnič s svojim herostratskim delovanjem, našel je velik in glasen upor pri «Slovenijanih». Tedaj zavedalo se je društvo povsem svoje odločne narodne politike. Sicer je jedenkrat še epizodično premagal klerikalni oportunist, — a kmalu zopet pokazala in pripoznala je «Slovenija» svoje odločno in napredno narodno lice. Povdarjati nam je tu, da se je odločno povdarjalo narodno mišljenje, a isto tako odločno priznavalo tudi versko mišljenje. Klevetanje in denar odvrnili so sicer peščico dijakov, hotelih si osnovati «Danico» — namerā se jim je izjalovila — a ostali oklenili so se tem tesneje svojega društva. In dasi je ono zadnje dni zahtevajoče od svojih članov brambo društvene časti, — izgubilo nekoliko članov, ki niso za dijaške običaje dosti vneti, — stoji vendar na trdnih in krepkih nogah ter zre veselo v bodočnost.

«Spomenica» slika nam društveno življenje in delovanje. Opisano je oficijelno delovanje društva po sejah, ter omenjene njene slavnosti. Bila je težka naloga, sestavljati gradivo po zapisnikih, časopisih in ustnih sporočilih, težka, ker so ti viri dostikrat nedostatni, dostikrat pa tudi kolikor toliko subjektivni, ter objektivnemu zgodopiscu, ki ni stal v borbi strank, mnogokrat odsevajo v vse drugačni lučej. G. Vencajz je v obče rešil jako ugodno svojo nalogo, opisal in omenil je vse važnejše momente društvenega življenja, izpustil manj važne in osebne stvari ter se izogibal gostobesednosti.

Velikega pomena za dijaštvo, za mejsobojno izpoznavanje in za druževno življenje pa so tudi občā shajališča kolegov ter kot nekako skupno zbirališče — zabavni večeri, ki so sledili običajno vsaki seji «Slovenije» ali pa bili tudi sami za se uprizorjeni. Tem pa je po naših mislih posvetil pre-malo pozornosti. Tu so se čuli navdušeni govori, tu se je glasila mila pesem slovenska, tu so se bratili razni slovanski rodovi, tu so se seznanjali dijaki in veljaki dunajski, tu so se proslavljali odlični gosti, tu so se poslavljali v domovino odhajajoči tovariši, tu je svetil pravi in neprisiljeni dijaški humor a tu pojavljalo se je tudi domoljubje, zbiralo se za «družbo sv. Cirila in Metoda», za «Narodni dom» in mnoge druge ustanove in zavode. Nekateri znamenitejši večeri, zlasti zadnjih let, popisani so v «Slov. Narodu» in res čudno se nam zdi, da jih je sestavljavec «Spomenice» večjidel popolnoma prezrl.

Isto tako ne povdarja pisatelj zadostno veliki pomen «Slovenijinih» slavnostij, ki so poprej z običajnim komerzom bile središče dunajskih slovanskih veljakov, a sedaj s plesom pripomogle k temu, da je «Slovenija» znana in spoštovana v širših dunajskih krogih. Koliko nasprotstva, koliko predsodkov imel je premagati nasvetovalec «Bleiweisove» slavnosti s plesom, — a kako veselo zadoščenje mu je bilo poročilo, da se je duševno in gmotno ta slavnost obnesla kot še nobena poprej. — Takoj drugo leto imela je «Slovenija» svojo slavnost s plesom v najelegantnejšej dvorani dunajski, — in tretja, proslava 25 letnice se je tudi izborna obnesla. «Slovenija» ustopila je s tem v kolo prvih akademičnih društev dunajskih. —

Zanimivo in važno je, kako je društvo po mnogih naporih doseglo svoj dom, svojo čitalnico. Sedaj šele zvršila se je s Hrvati v «Zvonimiru» vsled skupnega stanovanja uprav bratska vzajemnost. Najozje prijateljsko občevanje vezalo je uže poprej «Slovenijo» z vsemi akad. društvi slovanskimi, v prvi vrsti z «Zvonimirom». — Od l. 1880. nadalje se je to prijateljstvo vedno bolj krepilo. Razne epizode, nasledki političnih diferenc, so sicer večkrat žugale razveljaviti to vez, osebno prijateljstvo pa je pospeševalo sporazumljenje. Odkar imamo skupno stanovanje, pa smo jeden narod, bratje mej brati. Nehvaležno bi bilo, ko bi se ne spominjali onih Hrvatov, ki so mej prvimi delovali za zjedinenje obeh narodnostij. To so bili zlasti gg. med. dr. Roko Albert, phil. dr. Floršič in med. dr. B. Brlič, katerim so radi tega nadali priimek «častni Slovenci».

Tudi literarno delovanje je bilo velikega pomena in v dodatku kažejo se nam naslovi predavanj in beril. A vsako imelo je še obširno kritiko in pa razgovor o berilu in kritiki.

Zelo važen je svoječasen predlog dr. Foersterja, da naj «Slovenija» prireja ekskurze v znanstvene in industrijske zavode. — Kljub mnogokratnim opominom pa je izvrševal odbor le poredko to svojo nalogo. Tako so si v preteklu več let ogledali društveniki skupno po dvakrat zvezdarno in državno tiskarno, ter jedenkrat belvedersko zbirko slik. Želeli bi, da društveniki nikdar ne pozabijo na ta važen predlog, ter odboru nalože, naj ga vestno spolnuje. Mnogi zavodi posameznikom niso pristopni, drugi zopet brez tolmača nerazumljivi, tretji predragi itd. Vsemu temu odpomore skupen izlet. In Dunaj ima toliko znamenitostij in zanimivostij, da ne bo odbor nikdar v zadregi, kam naj popelje svoje ude. —

Slednjic hočemo opomniti še bivše «Slovenijane» a tudi druge rodoljube, naj ne pozabijo društva. Podpornine prejšnjih let so večinoma prenehale. Res je društvo sedaj na trdnejših nogah, ali to je le po veliki požrtovalnosti svojih udov. Znano pa je, da dijakom ni na rožicah postlano. Kdor torej podpira društvo, podpira tudi slovensko dijaštvo. A društvo propasti ne smemo pripustiti nikdar — pozabiti pa tudi ne, da se tem boljše in uspešnejše bori proti vsem nezgodam ter tem bolj deluje in lepše razcvita, čim bolj mu je zagotovljena financijelna stran. Pokažite torej tudi dejanski, da Vas navdaja želja, da «Slovenija» lepo in vrlo napreduje do svoje petdesetletnice in stoletnice.

Radivoj.

Skupna čitalnica „Slovenije“ in „Zvonimira“ ima na razpolaganje sledeče:

«Sloveniji» dohajajo sledeči časopisi: A. Dnevnik: Deutsches Volksblatt, Fremdenblatt, Glas Naroda, Новое Время, Obzor, Parlamentär, Politik, Русская правда, Slovenski Narod, Vaterland, Reichspost B. Ostali časopisi splošne vsebine: Amerikanski Slovenec, Česka straž, Dolenjske Novice, Edinost, Domovina, Humoristické listy, Il Rinnovamento, Mir, Naša sloga, Neven, Novice, Ob. Obzor, Pavliha, Rodoljub, Südsteirische Post, Slovenski gospodar in Slovanski Svet. C. Drugi časopisi strokovne vsebine: Der Bau-technicker, Cvetje z vrtov sv. Frančiška, Dom in Svet, Fremdenzeitung, Kmetovalec, Nuba, Nove proudivy, Oest. Gerichtszeitung, Oest. Touristenzeitung, Pedagogiška knjižnica, Poljedelec, Popotnik, Просвѣтленіе, Rumänische Jahrbücher, Сѣверь, Slovenski Pravnik, Učiteljski Tovariš, Vesna, Vrtec in Zvon.

«Zvonimiru» dohajajo: A. Dnevnik: Agramer Tagblatt, Hrvatska, Narodne novice, Narodni list, Neue Freie Presse, Obzor, Slavonische Presse, in ЦВѢТЪ. B. Drugi časopisi splošne vsebine: Banovac, Bosnische Post, Crvena hrvatska, Danica, Glas Hercegovca, Glas Naroda, Goriški Vestnik, Hrvatski branik, Hrvatska krumava, Il diritto croato, Katolička Dalmacija, Napredak Naroda, Naša Sloga, Primorec, Pučki list, Občinar, Serajevski list, Sloboda, Soča, Sloga, Subotičke novice, Tjednik, Trn in Vestnik. C. Drugi časopisi strokovne vsebine: Bršljan, Dom i Svet, Gospodarski list, Gospodarski poučnik, Hrvatski učitelj, Iskra, Liečnički viestnik, Mjesečnik pravnega društva, Prosveta, Šumarski list, Vesna, Vienac, Viješti društva in ženiva in Vrhbosna.

Knjižnica «Slovenije» šteje 1497 števil v 2223 zvezkih. Teh je 1184 leposlovnih, 48 bogoslovnih 132 pravoslovnih, 24 narodno-gospodarskih, 26 modroslovnih, 248 jezikoslovnih, 46 naravoslovnih, 245 zgodovinskih, 46 zdravoslovnih, 165 jih spada med raznoterosti, 23 je skript in 39 zemljevidov. V arhivu pa je shranjenih 443 raznovrstnih muzikalij.

«Danica» potrjena! Tako vsaj javlja «Slovenec». Misel, ustanoviti «katoliško» vseučeliško društvo slovensko, kakor bi bilo dosedanje luteransko, mahomedansko ali židovsko — kali? — izprožil je «I. slovenski katoliški shod» 1892 v Ljubljani. Prepir in razdor bil je povod snovanja «Danice». Mahničeva podpora porodila je v nekaterih «pobožnih» starejših dijakih misel na osnovo «Danice»; njim so se pridružili nekateri novinci, ne poznavajoči razmer, morda iz najboljšega namena. — Prvotno mislilo se je na preosnovo «Slovenije», ker je bila pa namera nemogoča, skušali so jo uničiti s pritožbo pri policiji — kar jim je seveda povzročilo zasluženo blamažo. S tem pa se je zasnova velik prepad mej «Slovenijani» in «Danicarji». Vrsta strupenih za rimsko časopisje značilnih člankov iz peresa uže umrlega, nadarjenega, a nikakor skropuloznega mladeniča v «Slovcu» povekšala je le razdraženost. V tem vlada ni pripoznala «Danice» radi slovenskega poslovnega jezika in radi narodnega traku. — Tako priborila si je ne še rojena velik uspeh narodnega mučeništva. Vsi nasprotniki društva «Danice» postali so za ta slučaj evidentnega kršenja narodnih pravic njeni zagovorniki, zahtevali složno rekurz in interpelacijo poslancev v drž. zboru. Rekurz osnovalcev se je odbil, interpelacija bila je brez zaželjenega vspeha. Prenovljena pravila pa so se sedaj potrdila. Upamo, da se to ni zgodilo na podlagi koncesij v škodo narodnostnega ponosa in prepričanja.

A kako bodi naše stališče proti «Danici»? Ne odobrujemo sicer, da si skušajo pod katoliško firmo, ki jim ne stoji posebno dobro in pod katero torej ne vemo, kako da se bodo upravičili, pridobiti gotovih interesov, vendar je naša dolžnost, da pozabimo na preteklost ter iščemo složno in prijateljsko življenje, toda le pod pogojem, da novo društvo vedno in vredno zastopa interese slovenskega dijaštva in naroda, pod pogojem, da živi kolegijalno in prijateljsko s svojimi rojaki, pod pogojem, da starejšo «Slovenijo» priznava kot zasluženo posestrimo ter jej ne skuša nasprotovati ali celo škodovati, pod pogojem, da se ne brati več z nemškimi društvi — Nemeč ni nikdar Slovanu pravi zaveznik, bodisi tudi največji konservativec; to vidimo vedno in povsod — in slednjič pod pogojem, da zadosti ali opraviči pred našim društvom one člane «Danice», kateri so «Slovenijo» tožili pri namestništvu. Veselimo se, ako naši rojaki hočejo v novem društvu de-

lovati za narod, saj dozdej kot posamezniki — ker «Sloveniji» niso pristopili — niso tega zamogli v tolikej meri. Na Dunaji lahko obstojata obe dijaški zavezi, ako se jih le vsi dijaki oklenejo, popolnem dobro in častno. Od naše strani torej mir in sprava. — Nasprotno pa, ako bi se ne ravnalo po omenjenih pogojih, — boj brez prizanašanja, a tudi tukaj edino le s poštenim orožjem! Čas bode morda, in to upamo in želimo, prinesel popolno sporazumljenje ter združitev obeh društev. Za sedaj sicer združitev še ni mogoča, ko pa na obeh straneh nastopijo povsem nove moči, temu pač ne bo ovir in težkoč. Nikar pa ne iščimo in ne izvabljammo nepotrebnih prepиров, saj ti edino le škodujejo našemu narodnemu ugledu.

«Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.» «Vesna» je klicala slov. dijaštvo vedno k narodnemu delu*; zlasti jih je opominjala v to vselej o počitnicah. Tudi danes hočemo opozoriti zlasti velikošolce, ki pridejo o počitnicah v razne kraje ter so kolikor toliko navezani na gostilne, da ondi širijo slovensko in Slovencem prijazno — ter odpravljajo nasprotno in sovražno časopisje. — Svoji k svojim! Koliko gostiln in kavarn ni naročenih na slov. liste jedino radi tega, ker jih nikdo ne zahteva, k večjemu, da prav ponižno in boječe po njih popraša. Širite toraj časopisje, kateremu s tem pripomorete do večjega števila naročnikov a tudi do večje razširjenosti in priljubljenosti in pospešujete njegove napore s tem, da soznanjate občinstvo z njih vsebino.

Povsod po domovini dobivajo se tudi nemški časopisi. Potrebni so, ker nam naši domači dozdej še nikakor ne zadoščajo. — A kaki so ti listi? Večinoma židovski, strastni nasprotniki našega rodu in naših teženj. Ali naj pripuščamo, da se pri nas materijelno podpirajo, ali naj pospešujemo razširjanje njihove vsebine, našo lastno škodo in sramoto? — Ali naj zlasti dijaštvo krščansko, kateremu je to časopisje v najnovejšem času toli sovražno, o katerih govori le, da so «poulični pobalini» — ali naj ono bodisi aktivno bodisi pasivno podpira to časopisje? Zahtevajte povsod nadomestitev židovskih listov s poštenimi, kristjanskimi, nam pravičnimi in prijaznimi. — To, dragi tovariši, storite vsi in povsod; vspeh bode velik. A le v slogi je moč, in malomarnosti ali nebriznosti ne bodi mej vami! Fiat!

Nothnagelova afera. Akademski senat je izrekel svojo grajo uprizoritelju demonstracije na kliniki — a tudi onim 32 židovskim medicincem, ki so zadevo «rešilnega društva» spravili v javnost, ker so si prilaščali brez pravice pridevek «doktorandi», — dalje je relegoval stud. med. O. Schramma, ki je po demonstracijah sam prišel k dekanu ter izjavil: «Ako nas bodo židje denuncirali, mi se ne bojimo radi tega, kar smo storili» — relegoval je tudi žida Benedikta (profesorjevega sina) in L. Schöna, ker sta uprizorila vso gonbo proti rešilnemu društvu, — konečno med. Frömmela, jur. Losea in jur. Lazarsfelda (prva dva kristjana, zadnji žid), ker so ti trije v avli povzročili škandal in se pri tem stekli. Prof. Nothnagelu se pri njegovem «uradnem delovanju» ne more očitati pristranosti in obdolžitev je torej netemeljena. — Ker pa je senat tako ostro obsodil in kaznoval židovske dijake radi gonbe na «rešilno društvo», je pač vsakemu jasno, kako da misli o «neuradnem» poslovanju prof. N., ki je gonbo proti «rešilnemu društvu» s svojo rzsodbo sankcionoval.

* Zavračamo na razne sestavke v «Glasniku» obeh prejšnjih tečajev «Vesne». — Nekateri izvodi teh letnikov dobé se še pri uredništvu po 1 fl. 50 kr.

«Die Wacht am Rhein» v avli. Obsodili smo uže pevanje te pesni. Vendar se nam je zagotovilo od nemške strani, da so nemški burši sami pozvali slovenske zastopnike, naj tudi oni zapoje kako slovansko pesen, da se o tem pokaže solidarnost obeh narodnostij proti židovstvu. Da Slovani tega niso storili, ter s tem zakrivili, da se je to tolmačilo kot velikonemška demonstracija, je torej njih lastna krivda. Vsekako so se Nemci obnašali prav kolegijalno in slovenske zastopnike zadeva še tem večja krivda. — Opomnimo tudi, da se slovenska društva kot taka niso udeležila avdijence pri rektorji; zastopniki bili so tam kot privatne osebe, (morda se lahko tudi tako tolmači — mi smo drugega mnenja. Op. ured.).

Dijaki, akad. senat in časopisje. Židovstvo v svojih časopisih napada akad. senat zaradi razsodbe. Najnesramnejši mej vsemi je pa rabi Bloch v svojej «Oest. Wochenschrift» št. 29. Navesti hočemo ad verbum nekaj odstavkov. Senat je z izključitvijo židov zakrivil «offenbare Parteilichkeit, handgreifliches Unrecht und Kompetenzüberschreitungen». Relegovani židi so «wackere junge Männer», mučeniki svojega prepričanja, nasprotniki pa «verrohte mißleitete Collegen, Abscheu der gesammten gebildeten Welt». itd. itd. Kaj čuda, da se je senat «nesmrtno blamoval» z razsodbo. Zlasti pa je zakrivil rektor velikansko pregreho, ker je izjavil, da se ne bo nič oziral na časopisje. Pozabil je: «dass der Senat nicht über die Presse zu Gericht zu sitzen hatte, sondern sie über ihn». Oj groza!

Pa tudi drugi listi žugajo z ministrom. Kdor pozna židovstvo, prepričan je, da ima nesramnosti dovolj, da bode proti senatu skušalo doseči kaj pri ministru; če se mu pa kaj posreči, dvomimo, kljub dozdevnej vsegamogočnosti.

Krojači v Gradcu izročili so prošnjo rektoratu, naj bi se nobenemu dijaku, ki ni poravnal svojih računov, izročala spričevala ali diplome. — Značilni pojav, da je pri nekaternikih čut poštenosti uže tako utrpel, da se skuša tako sredstvo. Ogromna večina dijaštva pa je še poštena in značajna; neumevno je, da se po časopisih razširjajo take notice, ki škodujejo časti in ugledu vsega stanu. — No, pa kaj pričakujemo drugega od židovske in požidovljene žurnalistike?

G. Jakob Žmavec, absolv. filozof, bivši predsednik «Slovenije» in rojak južnoštajerski, ki se je učil na pražkej in dunajskej univerzi, promoviral bo sub auspiciis imperatoris. Naša čestitanja k tej proslavi! To je drugi slučaj Slovenca filozofa, (prvi: dr. Mat. Murko) ter v obče tretji (v Gradcu bil je promoviran na juridičnej fakulteti dr. N. Žitek), da Slovenec doseže to odlikovanje.

G. Ivan Zajec, rodom Ljubljančan, dosegel je prvo darilo v višji kiparski šoli na dunajski akademiji umetnostij.

Listek.

† **Josip Hyrtl**. Svetovnoznan, slavljeni anatom, porodil se je 11. decembra 1811 v Eisenstadtu na Ogerskem; učil se je na dunajskem vseučilišči, kjer je postal uže z 22. leti prosektor, 1837 bil pa imenovan profesorjem anatomije v Pragi, 1845 na Dunaji. Ko je dunajsko vseučilišče 1864/65

slavilo svojo 500letnico, izvoljen je bil rektorjem. 1874 stopil je zaradi zelo oslabeledih očíj v pokoj in odslej živel v Perchtoldsdorfu. 1887 postavili so mu, redko proslavljenje živečega učenjaka, v dunajskih vseučilišnih arkadah spomenik. Prof. Albert je tedaj v izbornem latinskem govoru slavil zasluge slavljenca, ki je ginjen v latinskih besedah se zahvaljeval. 17. julija 1894 umrl je nagloma, in bil 19. z veliko častjo in slavnostjo pokopan.

Hyrtl je povzdignil anatomijo na stopinjo popolnosti, spisal je tudi mnogo znanstvenih knjig, ki se odlikujejo po svojem krasnem zlogu in pristnem humorji. Kot učitelj slovel je po vsem svetu; dohajali so k njemu učenci od vseh vetrov, a tudi sam prepotoval je mnogo sveta in povsod imel znanstvena predavanja in demonstracije. Bil je znan tehnik, njegovi anatomsni preparati naročevali so se za vsa muzeja in univerze, in so razširjeni po vsem svetu. Donesla so mu ogromno premoženje. Hyrtl je bil velik prijatelj in dobrotnik dijakov. Sam je živel skromno in neimajoč otrok, obračal je vse svoje premoženje v dobrodne namene. Založil je dijaške ustanove, sezidal v Perchtoldsdorfu otroško zavetišče, v Mödlingu novo cerkev, podpiral vse dobrodne zavode itd. — Bil je v nekoliko čudák in tako pripoveduje se o njem mnogo anekdot in mičnih dogodbic. — Pisal in govoril je izborno latinščino in stari klasiki bili so mu najljubše berilo. Ker so mu oči opešale, živel je zadnja leta samotno in se ukvarjal s kmetijstvom. Blag mu spomin!

Nova slovenska opera. G. Viktor Parma, Slovencem dobro znani skladatelj, čegar skladbe za klavir so se jako dobro priljubile, zložil je na (nekoliko okrajšani) Funtekov libreto novo opero «Urh, grof celjski»; in sicer v zlogu velike opere, ter uže izročil slov. dramat. društvu v uprizoritev na slov. gledališči. Zelo zanimiva bode primera z Ipavčevo spevoigra. Nikakor ne dvomimo, da je delo g. skladatelja tako, da bode nam Slovencem v čast in ponos ter da bode prva ta velika opera slovenska našla priznanje ne le pri nas, temveč tudi pri bratih Hrvatih in Čehih.

Gimnazijsko izvestje v Brüxu na severnem Češkem prinaša razpravo ondotnega rabinarja «o pouku izraelskega veronauka na gimnazijah». Gotovo jako umestno in potrebno berilo za šolsko mladino! —

Listnica uredništva in upravníštva.

Današnja številka se je nekoliko zakasnela, ker smo pričakovali par poročil, da ne bi zastarala, vendar jih še nismo prejeli.

Gospica L. v Lj. — Ne verujemo, ker je nemogoče; naš poklon.

Gospd. Pr. v K. — Pride na vrsto, se priporočamo.

Gospa A. na Bl. — Bomo uvaževali, lepa hvala!

Gospica X. v K. — Lepa in prísrečna zahvala za nežen miglaj, se klanjamo.

Gospd. a. Lt. — Naporabno.

Radi počitnic se je spremenilo stanovanje uredništva in upravníštva; vse stvari, tičoče se uredništva, naj se pošiljajo v Lesce (post. rest.), one upravníštva pa gosp. phil. Fr. Vidicu v sv. Pavel v Savinskeji dolini.

— «VESNA» izhaja 20. v meseci na 24 straneh ter stane za vse leto 2 gl.

Rokopise, dopise in naročnino sprejema uredništvo in upravníštvo na Dunaji: Wien, VIII., Lange Gasse. 48.

Odgovorni urednik dr. Fr. Tomiňšek. — Zalagajo «Vesnani» na Dunaji.
Tiska Dragotin Hribar v Celji.